Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo tygodniowe.
Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych
wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

Nr. 47. i 48. Poniedziałek, dnia 17. Grudnia 1877. IV. rocznik.

Sejmik Spółek Wielkopolskich*).

Dnia 25go listopada po godzinie 8¾ wieczorem rozpoczęły się w Inowrocławiu narady sejmiku spółek. W obec dość licznie zebranych delegatów i przyjaciół Spółek zabrał głos pan dr. Rakowski z Inowrocławia, w gorącej przemowie witając zebranych.

Następnie zagaja szósty z rzędu Sejmik Spółek przewodniczący w komitecie związku p. Łyskowski, zwracając uwagę na ważność Spółek, a skonstatowawszy obecność wysłańca policyi donosi, że protest przeciwko obecności komisarza policyjnego na Sejmiku w Krotoszynie przez ministra w ten sposób rozstrzygnięty został, że jak sesje Spółek samych wolne są od dozoru policji — tak zjazdy delegatów Spółek prawu policyjnemu podlegają. Protest odesłany do sejmu w komisji sejmowej za zupełnie uzasadniony został uznany — sprawa dla zamknięcia sejmu przed plenum dotąd nie przyszła.

Następnie sprawdzono mandaty delegowanych i uznano że reprezentują: 1, Buk Ign. Małecki, 2. Czarnków Wawrowski, 3, Chełmno M. Jagodziński, 4, Gniewkowo ks. Sypniewski, 5, Klecko ks. Dydyński; 6, Krobią ks. Górski, 7, Krotoszyn ks. Wojciechowski, 8, Kcynią K. Stabrowski, 9, Inowrocław Budziński, F. Kozłowski, Fr, Brzeski, dr. Wilkoński, 10, Lubawę dr. Rzepnikowski, 11, Lissewo Urbański, 12, Murowanągoślinę ks. Kłoniecki, 13, Pogorzelę W. Wielicki, 14, Poznań Feliks Rakowski, 15, Pułkowo Duże K. Jędrzejewski, 16, Raszków ks. Jagielski, 17, Serock M. Turuski, 18, Srem ks. Wawrzyniak, 19, Srodę M. Boguliński, 20, Toruń dr. Donimirski, B. Rogaliński. Komitet reprezentowany był przez p. Łyskowskiego, dra Buskiego, Rakowskiego i dra Rakowicza.

*) Sprawozdanie to podajemy według sprawozdania zamieszczonego w „Kurjerze Poznańskim“ a poprawionego przez jednego z czynnych członków Związku.

Do biura wybrano przewodniczącym dra. Donimirskiego, zastępcą dr. Wilkońskiego, sekretarzem ks. Wawrzyniaka i p. F. Rakowskiego. Regulamin obrad przyjęto dotąd używany przez sejmiki. Na wniosek ks. Wawrzyniaka postanowiono nie czytać protokołu z ostatniego sejmiku i rezolucji, oraz polecono Patronowi rozdać drukowane sprawozdania, aby na dniu jutrzejszym uzyskać czas do załatwienia się z innemi punktami porządku. Na wniosek p. Rakowicza przystąpiono do wysłuchania jego sprawozdania jako podskarbiego Związku. Zaznaczamy, iż wszystkie Spółki do Związku należące (26) składki zapłaciły. Dochód wynosił 1700 marek, rozchód 1006 m. 23 fen. remanent 693 m. 77. fen.

Celem zrewidowania kasy, kwitów i t. d. wybrano komisją z pp. Małeckiego i dr. Szymańskiego Do komisyi prawniczej wybrani zostali pp. dr. Rzepnikowski, dr. Wilkoński, Łyskowski, Rogaliński, dr, Donimirski. Do komisji administracyjnej: ksiądz Wojciechowski, p. Rakowski, M. Rogaliński, ks. Dydyński, dr. Buski. Do komisji finansowej: ks. Sypniewski, ks. Górski, T. Kozłowski, Rakowicz, Jagodziński. Obok tego polecił był komitet poprzednio pojedyńczym Spółkom odpowiednie numera porządku do referatu.

Zawiadomiono, iż nazajutrz o godzinie 8 odbędzie się msza św. na intencją obradujących i solwowano sesją do jutra.

Komisje wzięły się do pracy.

Nazajutrz sala była zapełniona uczestnikami, przyjaciołmi Spółek i delegatami.

Przewodniczący dr. Donimirski o godz. 9ej zagaja sejmik i oświadcza, że przybyli 2 delegaci z Gniezna od „Ula“ pp. Koralewski, Julian Prejs i Kreski z Bydgoskiej Spółki, ks. Januszewski z Znina. Ks. Patron komunikuje, że Spółka pleszewska upoważniła go do zastąpienia. — Następnie spółki z Brus, Sliwicka,

Szamotulska, z Miejskiej Górki przysłały uniewinnienie. Z członków komitetu p. Łyskowski musiał wyjechać.

Przewodniczący podnosi z przyjemnością, że spostrzega delegatów na sejmiku od takich Spółek, które do Związku nie należą. Zachęca tedy, aby zapoznawszy się ze statutami Związku, weszli w łączność, dalej uprasza przewodniczący o wczesne podawanie wniosków piśmiennie do bióra.

Według wniosku wczoraj przyjętego odstąpiono od przeczytania protokołu i rezolucji z ostatniego poznańskiego sejmiku. — Ks. Patron zdaje sprawozdanie o stanie Spółek. W roku bieżącym sprawozdanie to, obok statystycznej strony ma także część instrukcyjną. Z uwagi, że niektóre Spółki nie umieją ustawiać bilansów, robić inwentury, dla tego ks. patron na czele kładzie pracę: I. O zamykaniu książek kasowych i ustawianiu rachunków. II. Rozmaite formy: „Rachunku rocznego“, zapisanie do do ksiąg kasowych, podpisywanie, przeniesienie go na następny rok i ogłaszanie. III. Inwentura Wszystkie rozprawy są kompletnym drogoskazem, jak sobie Spółki postępować powinne, ztąd tegoroczne sprawozdanie będzie miało trwalsze znaczenie właśnie z powodu tej nowej korzystnej zmiany. Spółki powinne dobrze przestudjować ten wynik pracy sumiennej szanownego ks. Patrona.

Część druga sprawozdania podaje wiadomość o komitecie Związku, o posiedzeniach komitetu, o ilości Spółek. W zeszłorocznem sprawozdaniu dało na 86 Spółek 47 Spółek sprawozdanie; tego roku opiera się na 63 sprawozdaniach z liczby 90 Spółek. Liczba członków jest 11,226. Majątek Spółek wynosi 1,129,815·43 m. Otwiera się dyskusja nad sprawozdaniem.

Dr. Rakowicz robi uwagę w sprawie spółki sierakowskiej, że kasjer uwolniony został na podstawie, iż działał w dobrej wierze. Upadek jej był wzorowy, gdyż spłaciła w trzech miesiącach dług do grosza, co dowodzi dojrzałości członków.

Przowodnictwo obejmuje dr. Wilkoński.

Dr. Donimirski, akceptując cenny materjał, wnosi jednak by rozprawy naukowe i szemata ile możności ks. Patron wydawał w porozumieniu z komitetem. Robi uwagę, że w pewnych razach i na polisę i do jednej trzeciej na akcje mogą Spółki dać pożyczkę. Ks. Patron odpowiada, że wyraźnie za osobistą podaje pracę z doświadczenia, a do ogłaszania tego upoważniają go ustawy. Dr. Szymański prosząc ogólnie o wcześniejsze rozesłanie sprawozdań, aby członkowie mogli więcej je zgłębiać, podnosi pobieżnie tylko jednę uwagę o stosunku kapitału obcego do własnego. Jeżeli gdzie 11, 12, 13, 21, 97 razy (jak w sprawozdaniu) obcy kapitał jest większy od własnego, uważa mowca stosunek taki za niezdrowy i za mało zbawienny, a nawet niebezpieczny. Dr. Rakowicz przyznaje, że jeżeli stosunek kapitału obcego 1 : 90, tedy się przeradzają Spółki na inne. Są Spółki niemieckie Delitscha, które zasadzają operację obok solidarności głównie na udziałach i Raiffeisenowskie które spoczywają tylko na solidarności. Podobne Spółki pod nazwą: „Kółek kredytowych“ zawięzują się w Galicji, ale w rzeczywistości są takie Kółka kredytowe tylko appendixem u Spółek wedle zasad Schulze Delitscha zorganizowanych i pracują kapitałem z innego banku. Lepsze są te, które tworzą udziały, bo pewność się powiększa i Spółka staje się silną.

Punktem 10 porządku było: Przedstawienie przyjętych przez Patrona i Komitet i wypracowanych przez nich szematów. Ks. Patron objaśnia dogodność tych formularzy, które są wydrukowane w sprawozdaniu tegorocznem i były delegatom doręczone, a mianowicie objaśnia myśli przemawiające za formularzem dla kontów udziałów i depozytarjuszów, szczególnie dla zarządów nie umiejących sposobem buchhalterji podwójnej rachunków prowadzić. W tej sprawie zabrał głos Dr. Rakowicz prostując, że konto depozytarjuszów w szemacie nazywać się powinno kontem deponentów, jest także zdania, że dla naszych Spółek komitet uznał szemat ową rachunkowość za praktyczniejszą, jakkolwiek nie odrzuca buchhalterji czysto kupieckiej.

W sprawie noweli o Spółkach referuje p. dr. Donimirski z ramienia komisji prawniczej. Prawo wyszłe roku 1868 za inicjatywą Schultzego z Delitsch, w praktyce żąda poprawek. Inicjator postawił r. 1876 nowelę w parlamencie, ale rząd oświadczył w komisji, że ma zamiar ze swej strony poprawki postawić równocześnie przy reformie prawa akcyjnego. Wskutek tego cofnął Schultze swoje propozycje. Komisja podzieliła poprawki nowelli na obojętne n. p. § który wyklucza od prawa Spółek towarzystwa asekuracyjne, i zalecenia godne n. p. żeby się towarzystwo rozwiązało, gdy mniej niż 7 członków liczy i §. 3 gdzie wyznaczona najniższa kwota udziału członka. Możliwość likwidacji bez konkursu znalazła uznanie. Od siebie proponuje komisja, aby posłowie w raichsracie się postarali o sposób łatwy przystąpienia do Spółki niepiśmiennych. Drugą zmianę proponuje w sprawie kontroli liczby członków. Schultze-Delitsch proponuje, by każde przystąpienie członka w oryginale oddać do sądu. Komisja uważa że wystarczyłoby, gdyby sąd miał obowiązek donieść każdemu z osobna o wpisie jego do liczby członków, albo że został wykreślony Dr. Rakowicz historycznie punkt ostatni objaśniając z doświadczenia nadmienia, że niekiedy są osoby w rejestrze, które dawno wykreślono. Kiedy dr. Rakowicz podniósł w komitecie potrzebę uwiadamiania przez sąd w ten sam sposób, jak w sprawach hipotecznych i poprawka ta przez dr. Ka-

mierowskiego w sejmie była podniesioną, Schultze-Delitsch utrzymymywał, że ta poprawka zbyteczna. Jednakże spółka jedna niemiecka inaczej pouczyła Delitscha tak, że obecnie sam tę poprawkę stawia. Ks. Wojciechowski uważa że podpisać może niepiśmienny ciągnąc piórem po nazwisku ołówkiem napisanem, i zostaje objaśnionym, że uchodzi to przy wekslach nie przy innych koutraktach. P. Koralewski poruszył pytanie, czy nie wystarcza poświadczenie krzyżyków w obec sędziego polubownego, skoro to w ważnych ugodach uczynić mogą. Dr. Rakowicz po dłuższej dyskusji sprawę. „czy sędzia polubowny może w tym razie poświadczać krzyżyki,“ radzi oddać do zbadania komitetowi.

Sejmik przyjmuje rezolucją komisji mówiącą o przyjmowaniu ludzi niepiśmiennych, którą na osobnem podajemy miejscu.

Po objęciu znów przewodnictwa przez p. dr. Donimirskiego, sejmik przchodzi do referatów delegatów. Dr. Rakowicz mówi o praktyce Spółki Obornickiej, zapisującej odpłaty na weksel dokonane nie na weksel, ale na udział, dalej o praktyce Spółki Pobiedziskiej, która lubo do zobowiązania spółki żąda podpisu 3 członków zarządu — posiada faktycznie tylko dwóch członków w zarządzie Ks. Jagielski mówiąc o sposobie wynagradzania Zarządu żąda rady dla swej Spółki. Ks. Patron zauważa, że są trojakie sposoby wynagrodzenia: od obrotu, stała pensja, albo stała pensja i tantjema. Najlepszą praktyką jest stała pensja. Ks. Wojciechowski mówi, że robienie aktów i przechowywanie wniosków przy wekslach jest uciążliwe, ztąd w Krotoszynie zaprowadzono księgę tak urządzoną: u góry jest wniosek, na dole uchwała zaś na boku obrachunek, wstępne za książeczkę. Jest w końcu index i w razie pomyłki łatwe jest jej docieczenie. P. Kozłowski podnosi, że Spółka Inowrocławska chwyciła się sposobu przeznaczenia z góry 10% od czystego zysku na możliwe straty, aby uchylić odtrącanie z udziałów.

Referuje ks. Januszewski od Znińskiej spółki o sposobie wynagradzania Zarządu; pożyczki wyższej nie dają, jak kapitał żelazny 6000 m. Za przewłokę wekslu po 3 dniach bierze $^1/_3$ procentu t. j. 1 markę od stu talarów. Ks. Wawrzyniak konstatuje, że trudno jest członkom płacić na udział podług praktyki Obornickiej; sądzą bowiem członkowie, że płacą na weksel to, co idzie na udział. Ks. Patron i dr. Rzepnikowski wychodząy z praktyki Inowrocławskiej, wyrażają wątpliwość czy praktyka ta jest odpowiednią, gdyż fundusz rezerwowy także innego celu niema. Na wniosek dra Wilkońskiego odroczono na pół godziny posiedzenie o godzinie $12^1/_4$.

Przed podjęciem na nowo obrad, uczestnicy sejmiku upoważnili p. dr. Donimirskiego do powinszowania ekonomiście zasłużonemu Józefowi Supińskiemu drogą telegraficzną jako jubilatowi. P. Prezes odczytawszy telegram mający się wysłać do jubilata zagaja na nowo posiedzenie i przechodzi do punktu 13: Jaki zakres terytorjalny najstosowniejszy dla Spółek.

P. Boguliński przedkłada rzecz jako referent komisji. Ks. Górski przemawia za tem, by się działalność Spółki ograniczała na siedzibę i najbliższą okolicę. Ks. Januszewski referuje wynik roztrząsań Spółki znińskiej. Spółki początkujące powinny się ograniczyć na siedzibę i okolicę; zamożne mogą sięgać w dalsze okolice, mianowicie tam, gdzie nie ma Spółek; wyjątkowo zaś bogate mogą pożyczać osobom w dalszych jeszcze okolicach. Ks. Kłoniecki nie jest za ograniczeniem kredytu na siedzibę samą. Dr. Rakowicz zwraca uwagę, że punkt ten w związku jest z punktem 14, gdzie mowa o maximum pożyczki. Wniosek Spółki Znińskiej bardziej mowcy się podoba, niż wniosek komisji. Zmysł zdrowy powinien przemawiać za zachowaniem terytorjalnych względów. P. Boguliński broni rezolucji komisji i dowodzi, że w gruncie się zgadza z wnioskiem ze Znina.. W tej samej myśli przemawia p. dr. Buski i broni rezolucji komisyjnej, zgadza się jednak w zasadzie i z wnioskiem Żnińskiej Spółki, tem więcej, że komisja chce swoją rezolucją dać sposobność zamożniejszym Spółkom do umieszczenia kapitałów w dalszych stronach. Spółki mniejsze niechaj nie dawają pożyczek członkom z miejsc, gdzie są Spółki większe. Ks. Sypniewski przykładami dowodzi, że większe Spółki, n. p. Inowrocławska, źle wychodziła na członkach Spółek mniejszych, jest więc za ograniczeniem terytorjalnem. Przemawiają za ograniczeniem p. Rogaliński i ks, Górski. Ks. Wojciechowski przeciw ograniczeniu terytorjalnemu, raczej przeciw rezolucji dawniejszej, którą przypomniał p. Rogaliński, t. j, że członkowie jednej Spółki nie powinni należeć do innej. Dr. Rakowicz wnosi o przyjęcie rezolucji Znińskiej. Rezolucji komisji Sejmik nie przyjmuje, ale przychyla się większością do rezolucji Znińskiej.

Punkt 14. Jakie normy zalecają się dla ustanowienia maximnm pożyczki, jaka w ogóle jednemu członkowi udzielona być może? Referentem był ks. Sypniewski, który w imieniu komisji przemawia za ustanowieniem maximum. Przy ustanawianiu normy dzieli komisja spółki na młodsze i starsze. Przy młodszych (najwyżej 5-letnich) proponuje jako normę fundusz rezerwowy. Przy większych Spółkach najstósowniejszą normą jest n. p. 10 procent funduszu rezerwowego, plus udziałów z zaokrągleniem na 100 marek. Delegat z Bydgoszczy p. Kręski mówił właściwie o kredycie członka i o liście kredytowej. Ztąd p. dr. Rakowicz wyjaśniwszy to, wnosi o przyjęcie rezolucji komisji. Rezolucją komisji przyjmuje Sejmik.

Rachunki spółek zaliczkowych za miesiąc październik 1877.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały (z końcem miesiąca) zł. ct	Fundusz rezerwowy (z końcem miesiąca) zł. ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł. ct	Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca zł. ct	Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca zł. ct	Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca zł. ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł. ct	Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł. ct	Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca zł. ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca zł. ct	Odsetki (z końcem miesiąca) zł. ct	Reszta pozycyi stanu biernego (z końcem miesiąca) zł. ct
Białej	11.646 38	1.028 —	31.989 66	3573 24	1383 38	34.179 52	8.800 —	— —	2000 —	6.800 —	3.641 15	8 38
Birczy	2.146 74	290 —	4.660 71	362 93	167 13	4.856 51	6.185 —	— —	100 —	6.085 —	1.413 6	— —
Bóbrce	2.096 97	588 93	4.113 12	21 50	94 14	4.040 48	9.100 —	600 —	1.300 —	8.400 —	— —	139 22
Brzesku	33.001 5	842 42	49.996 73	3.080 22	2.744 85	50.332 10	666 —	— —	333 —	333 —	9.127 9	1.222 70
Busku	9.744 30	1.178 18	761 23	2.055 55	70 55	2.746 23	10.815 —	— —	1.500 —	9.315 —	2.160 71	— 95
Dąbrowie	24.287 97	5.849 95	— —	— —	— —	— —	96.528 53	23.103 6	26.596 20	93.035 39	8.580 80	3.916 62
Delatynie	9.722 28	450 57	3.922 —	632 14	39 90	4.514 24	9.500 —	— —	— —	9.500 —	2.783 88	146 42
Drohobyczu	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Glinianach	4.013 70	525 80	7.171 15	1.271 73	121 44	8.321 44	7.360 —	— —	— —	7.360 —	2.048 16	60 9
Gorlicach	61.647 10	4.464 35	71.599 31	5.887 80	7.755 57	69.731 54	44.725 86	1.931 50	852 —	45.805 12	11.138 50	890 97
Kałuszu	2.465 46	154 91	9 —	80 —	9 —	80 —	10.000 —	— —	200 —	9.800 —	347 4	534 26
Kołomyi	3.944 28	269 —	3.321 77	178 —	66 72	3.433 5	5.800 —	1.000 —	— —	6.800 —	1.089 52	127 68
Komarnie	2.103 —	158 50	4.751 25	360 66	533 11	4.578 80	5.000 —	— —	— —	5.000 —	1.365 66	2 4
Lwowie (Tow. zal.)	95.196 36	8.183 52	155706 —	53.716 47	56.437 13	152985 46	73.601 91	10.908 90	13.419 —	71.091 81	20.610 34	25 51
Mielcu	6.438 88	688 24	15.772 42	3.813 45	711 83	18.874 4	4.700 —	— —	— —	4.700 —	1.657 5	138 80
Mościskach	9.058 98	958 —	7.627 64	197 69	606 49	7.218 84	10.140 —	1.000 —	260 —	10.880 —	— —	820 74
Nowym Sączu	2.985 —	78 —	800 —	976 —	375 —	1.401 —	8.500 —	2.000 —	8.800 —	352 17	352 12	— —
Przemyślu (Tow. zal.)	19.670 89	1.308 68	67.937 66	7.931 —	3.541 70	72.326 96	32.050 —	10.500 —	12.500 —	30.[illegible]50 —	8.612 9	2.771 30
„ (kasa zal.)	11.550 50	1.276 6	3.726 26	196 —	257 17	3.665 9	7.793 7	— —	400 —	7.393 7	2.381 67	3.426 79
Radziechowie	3.356 —	383 —	6.749 29	1.247 50	250 —	7.746 79	10.200 —	— —	700 —	9.500 —	1.243 79	67 58
Rohatynie	5.317 41	760 —	5.932 75	5 —	891 26	5.046 49	13.100 —	3.000 —	2.250 —	13.850 —	2.972 42	538 93
Rozdole	2.272 48	424 6	58 50	17 —	— —	75 50	3.200 —	2.000 —	— —	5.200 —	985 73	174 72
Rudkach	2.398 62	449 83	3.027 52	15 60	758 —	2.285 12	5.400 —	900 —	— —	6.300 —	947 32	— —
Samborze	28.691 45	2.112 61	47.678 56	5.685 18	1.020 39	52.343 35	19.660 68	9.801 8	7.672 8	21.789 68	3.687 76	367 84
Skałacie	515 —	152 —	5 50	3 —	5 —	3 50	1.000 —	— —	— —	1.000 —	47 21	5 95
Sniatynie	2.365 50	216 —	200 —	— —	— —	200 —	4.000 —	— —	— —	4.000 —	279 25	— —
Sokalu	9.138 33	354 12	6.112 66	92 67	40 —	6.165 33	23.451 47	— —	474 94	22.976 53	3.368 65	623 15
Stanisławowie	84.600 49	3.771 20	143827 88	10.384 51	7.039 —	147173 39	6.348 18	11.100 —	1.400 —	16.048 18	16.779 1	5.297 94
Szczércu	1.871 76	422 84	946 71	1 —	235 17	712 54	2.663 34	— —	— —	2.663 34	389 49	— —
Tarnowie	15.408 94	4.093 56	31.246 52	4.100 63	1.289 10	34.058 5	19.135 —	— —	2.900 —	16.235 —	818 98	286 8
Tłumaczu	7.424 30	1.054 76	15.411 68	1.668 87	421 62	16.658 93	3.950 —	— —	— —	3.950 —	2.192 46	671 35
Toporowie	7.943 50	1.245 25	7.427 19	147 —	465 62	7.108 87	— —	— —	— —	— —	1.200 88	1.327 5
Tyśmienicy	20.574 67	1.899 31	7.738 90	551 25	124 10	8.166 5	33.545 83	— —	250 —	33.295 83	5.585 83	— —
Wykotach	1.451 90	104 19	2.632 60	309 91	15 25	2.927 26	5.800 —	1.050 —	650 —	6.200 —	382 22	47 —
Złoczowie	2.725 82	304 —	2.868 25	541 —	245 —	3.164 25	4.040 —	— —	120 —	3.920 —	1.294 62	— 35

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł. ct	Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca zł. ct	Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca zł. ct	Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca zł. ct	Koszta założ. ruchomości i adm. (z końcem miesiąca) zł. ct	Reszta pozycyi stanu czynnego (z końcem miesiąca) zł. ct	Gotówka (z końcem miesiąca) zł. ct
Białej	51.450 80	4.764 95	4.953 —	51.638 80	2.228 63	198 64	3.237 31
Birczy	13.188 35	1.019 50	1.220 —	13.388 85	839 72	365 76	196 98
Bóbrce	13.677 53	1.126 51	1 497 —	14.048 2	129 60	734 14	353 84
Brzesku	90.371 71	10.341 53	11.305 —	91.335 18	1.043 23	1.929 81	550 14
Busku	22.746 40	591 7	1.041 —	23.196 33	1.749 98	94 57	104 48
Dąbrowie	129.681 40	2.747 18	805 —	127.739 28	1.510 56	5.123 63	1.297 26
Delatynie	22.433 95	910 87	2.360 —	23.883 8	1.432 28	1.314 78	487 25
Drohobyczu	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Glinianach	19.985 36	1.132 24	2.511 —	21.364 12	780 40	56 36	128 31
Gorlicach	187466 —	48.459 —	47.288 28	186295 28	4.448 44	1.825 80	1.108 6
Kałuszu	12.412 34	386 32	530 —	12.556 2	571 45	— —	320 25
Kołomyi	12.550 37	1.126 34	2.554 —	13.978 3	460 64	1.103 15	121 71
Komarnie	12.705 61	1.714 57	1.920 —	12.911 4	279 8	7 5	10 85
Lwowie (Tow. zal.)	338.570 35	65.204 8	64.039 7	337405 34	8.786 —	1.106 68	794 98
Mielcu	26.694 80	2.809 35	4.836 50	28.991 95	115 74	409 63	2.979 69
Mościskach	26.929 79	3.487 6	4.304 —	27.746 73	48 81	784 12	356 90
Nowym Sączu	11.171 —	3.290 —	4.955 —	12 836 —	257 46	400 —	122 71
Przemyślu (Tow. zal.)	125.646 7	41.400 93	44.765 —	129.010 14	694 97	3.577 14	1.457 67
„ (kasa zal.)	28.375 —	608 —	437 —	28.204 —	655 51	520 72	312 95
Radziechowie	20.203 76	1.595 87	3.122 —	21.729 89	506 7	— —	61 20
Rohatynie	25.849 22	4.830 16	4.920 —	25.939 06	1.120 79	644 94	780 46
Rozdole	3.832 76	971 75	5.340 —	8.201 1	632 31	229 72	69 45
Rudkach	11.553 24	1.041 54	1.230 —	11.741 70	380 26	3 20	255 73
Samborze	92.316 47	17.434 50	25.964 70	100.846 67	614 41	6.912 16	619 45
Skałacie	1.036 66	66 17	180 —	1.150 49	349 66	112 49	109 92
Sniatynie	6.237 4	536 17	600 —	6.837 4	283 96	— —	96 55
Sokalu	39.725 95	1.241 40	987 59	39.472 14	1.374 18	1.419 35	363 44
Stanisławowie	245.748 72	52.242 30	61.587 25	255.093 67	3.756 74	7.194 52	7.731 28
Szczércu	5.626 83	513 95	364 —	5.476 88	81 82	394 95	106 32
Tarnowie	67.988 83	4.801 58	4.049 —	67.236 25	2.358 94	524 93	780 49
Tłumaczu	28.161 29	1.545 —	3.330 —	29.946 29	711 43	603 50	690 58
Toporowie	16.877 77	1.233 39	936 72	16.851 10	683 60	1.553 50	7 35
Tyśmienicy	67.018 17	4.117 30	3.790 —	66 690 87	1.780 43	— —	1.050 39
Wykotach	10.089 43	695 28	1.625 —	11.019 15	57 3	— —	36 39
Złoczowie	10.209 10	799 57	1.041 —	10.450 53	809 75	108 20	40 56

Punkt 15. Czy każdy na wekslu podpisany powinien przedstawiać pewność na całkowitą sumę wekslową? Czy w maximum kredytu członkowi przyznanego należy także wliczać pożyczki przezeń poręczone? referuje pan T. Kozłowski, i w imieniu komisji stawia rezolucją w tej myśli, że przy wekslach z 2 podpisami każdy z podpisujących winien dać pewność na całą sumę. Przy wekslach z 3 podpisami gwarancya potrzebna 2 przynajmniej podpisów na całą sumę od każdego z osobna. Patron życzy sobie, aby opuścić ten punkt rezolucyi, gdzie mowa o 2 jedynie podpisach na wekslu, aby nie zawiodło to Spółek na fałszywą drogę Ks. Jagielski mówi, żeby wymagać przy wekslach z trzema podpisami przynajmniej pewności od 2 podpisujących, bez względu na biorącego pożyczkę. P. Koralewski zapytuje. czy podpis żony jest konieczny, jeśli wszyscy trzej nie dawają pewności i gdy nie żyją w spólności majątku? Dr. Rakowicz odpowiada, że podpis żony wtedy łącznie z mężem daje jeden tylko podpis ze względu finansowego, chociaż prawnie są to 2 osoby. Wnosi o przyjęcie rezolucyi komisyjnej z poprawką ks. Jagielskiego. W końcu nadmienia referent, że jeśli statuta Spółek nie przyznają prawa dawania pożyczek wyjątkowo na 2 podpisy, tedy rezulucya ta nic im nie zaszkodzi i nie daje tego prawa; których Spółek statuta (wyjątkowo) na to pozwalają, potrzeba, by rezolucya i to uwzględniła, jednakże na dodatek Patrona, „jeśli na to statuta zezwalają“, referent przystaje. Rezolucya podana pod głosowanie przyjęta została we wszystkich swych częściach z poprawkami ks. Jagielskiego i Patrona.

Punkt 16 brzmiał: Czy Rada Nadzorcza ma prawo zmuszać Zarząd do udzielenia pożyczki, której tenże wzbrania się udzielić? Referentem komisyi jest ks. Wojciechowski; stawia on rezolucyą w myśli, że Rada nie może zmuszać Zarządu do udzielenia pewnej pożyczki, może jednakże ścieśniać kredyta Zarządu Ks. Patron podnosi, że Rada Nadzorcza w Chełmie i w Poznaniu zmuszała Zarząd do udzielania pożyczki. Dr. Wilkoński żywo krytykuje sposób współdziałania Rady Nadzorczej w Spółce poznańskiej. Zlanie obudwóch ciał przy uchwaleniu pożyczek jest w praktyce nieznośnem i interesa przewłóczącem. Prawa z 4. lipca 1868 nie można inaczej rozumieć, jak że Zarząd uchwala pożyczki, i nikt nie może go przymusić do udzielania.

Rezolucyą Sejmik przyjmuje tak pierwszą jak drugą część.

Punkt 17. Jak postępować należy przy podziale zysków i strat z pretensyami, które nie są jeszcze stracone, ale które przy inwenturze w końcu roku przedsiębranej Rada Nadzorcza uważa za niepewne? Referent ks. Górski stawia rezolucyą, że Rada Nadzorcza o pretensyach wątpliwych orzeka. Ks. Patron przychyla się do rezolucyi komisyi, ale Walne Zebranie powinno radzić o stratach, gdyż propozycya podziału zysków musi być przedłożoną Walnemu Zebraniu, tem bardziej, gdy mowa o stratach pewnych lub wątpliwych. W głosowaniu przyjęto rezolucyą.

Punkt 18. Czy jest zalecenia godnem, aby Spółki sobie donosiły klientów skarżonych i takich na których Spółka poniosła straty? Dr. Buski jako referent, przedkłada rezolucyą, która żąda komunikowania takich klientów, którzy spowodowali stratę. Ks. Jagielski nie życzy pośrednictwa Patrona, ale jest za doniesieniem najbliższym Spółkom. Dr. Rzepnikowski jest zdania, że na żądanie niech Patron doniesie, Ks. Kłoniecki oświadcza się przeciw takiemu „denuncyowaniu“; również p. Kozłowski z tego punktu, że nie powinniśmy zapominać, w jakiej myśli Spółki założono. Jeśli tedy ogłasza się nazwisko człowieka, który dla nieszczęść może nie mógł zapłacić, — toby nie było po chrześciańsku. Ks. Patron jest za donoszeniem Spółkom dla tego, że chrześciaństwo nakazuje: nie kradnij, oddaj coś winien.

Przemawiają jeszcze ks. Wojciechowski i Kręski za komunikowaniem. Dr. Wilkoński rozróżnia między takimi, którzy wskutek nieszczęścia Spółkę ukrzywdzili, a między takimi, co przez niegodziwość spowodowali straty. Tym sposobem mają słuszność tak ks. Patron, jak pan poseł Kozłowski. Należy więc rezolucyą w tym kierunku zmienić. P. Kozłowski zgadza się na tę modyfikacyą. Dr. Szymański nie wierzy w skuteczność komunikowania; ubodzy nie mają środków przeniesienia się do innych miast, przy nieuczciwości na większą skalę nie doprowadzi do celu proponowana kontrola. Objaśnia mowca przykładem, z jaką rafineryą wielkie sumy wydrzeć umieją z kieszeni poręczycieli. Patron chce, aby się poręczycieli zapytać, czy ich donieść, ponieważ najlepiej wiedzieć będą, czy wskutek nieszczęścia, czy podstępu strata nastąpiła. Rezolucyą komisyi przyjęto z dodatkiem Rakowskiego „przez nieuczciwość.“

Punkt 19. Czy członek Zarządu, który oświadczył, że urząd składa, może zaprzestać wykonywania swoich obowiązków przed zapisaniem nowowybranego zastępcy lub następcy do rejestru handlowego, jeżeli z ustąpieniem jego nie ma w zarządzie dostatecznej liczby osób dla zobowiązania Spółki? Referentem komisyi był p. dr. Wilkoński i wyłuszczył motywa, dla których komisya w tej myśli stawia rezolucyą, że niema prawa składać urzędu członek zarządu przed zapisaniem nowego pod karą konwencyonalną. Ks. Patron przypomina, że spółka pobiedziska dała dowód do tego punktu. Ks. dziekan Dydyński żąda, by Walne Zebr. nałożyło z góry jako karę kon-

wencyonalną takiemu członkowi obowiązek zapłacenia kosztów, wynikających z zapisu nowo obranego członka. Dr. Rakowicz nie ufając, czy kary będą skuteczne, poleca spółkom obór zastępców. Rezolucyą komisyi przyjęto.

20. W jaki sposób redagowane i podpisywane być winny ogłoszenia Spółek? Referent komisyi dr. Wilkoński przedkłada z motywami rezolucyą, ażeby ściśle do prawa zastosowane były ogłoszenia, jeźli chybią, Rada lub Zarząd ponoszą koszta. Patron daje przykłady, jak uchybiają formie przy zwoływaniu. Rezolucya komisyi stanowiąca, aby się stósować przy ogłoszeniach jak najściślej do statutów, bo brak przepisanej formy unieważnia odpowiednie czynności Spółek i o wielkie szkody, jako też kłopoty może Spółki przyprawić, przyjęta. Przy debacie o organie wspólnym prasowym referuje ks. dziekan Dydyński i oświadcza, że „Ruch“ możnaby przyjąć za organ gdyby zawierał: 1. artykuły wstępne o spółkach i towarzystwach przemysłowych. 2. Dodane być mają spisy wywołanych biletów bankowych i innych papierów na wzór pisma: Haensel's Notizblatt. Ks. Sypniewski przeciwny tej części rezulucyi, gdzie stoi, iż Ruch ma być organem towarzystw przemysłowych. Dr. Szymański jest za specyalnem pismem, odłącza jednak także sprawę towarzystw przemysłowych. Co do ogłoszeń inseratowych niech zostanie przy dawnem. Nie należy jednak pismu przydawać żadnych warunków, jeżeli mu się nie daje subwencyi. P. Wawrowski nie rokuje Ruchowi żadnej przyszłości, jeżeli nie będzie tem, czem ma być podług tytułu tj. Ruchem społeczno-ekonomicznym. Artykuły niech oświecają w rolnictwie, przemyśle, handlu. Redaktor niech zna ideał społeczeństwa. Proponuje Orędownik i Ruch społeczny połączyć. Dr. Rakowicz przedkłada przejście do porządku dziennego. Głosowanie przechyliło się na stronę dr. Rakowicza.

22. Wnioski.

P. Kozłowski wnosi, aby kwity kasy Związku kasyer przywoził na Sejmik. Dr. Rakowicz wchodzi w myśl wnioskodawcy, przyrzekając, że sobie podwójne każe kwity podpisywać, ale wtedy tylko będzie kontrola przychodu, na dochód nie będzie. Rachunek Związku prowadzi się sposobem Conto Corrente w Banku włościańskim i dla tego książki Banku w Poznaniu dla sprawdzenia dochodu przeglądać winna komisya rewizyjna. Dr. Rzepnikowski wnosi, aby ks. Patron rewizyi w imieniu Sejmiku raz na zawsze się podjął Ks. Patron będąc współrządnym urzędnikiem przy komitecie nie może przyjąć tego obowiązku. P. Kozłowski cofa wniosek.

Patron wnosi: Zaleca się spółkom przesyłanie co roku listy członków towarzystwa do patrona, celem umieszczenia ich w sprawozdaniach rocznych związku Spółek Zarobkowych.

Ks. Dydyński poleca ustanowienienie urzędu stałego rewizora dla wszystkich Spółek. Wnosi również o wydanie instrukcyi dla odbywania rewizyi. Dr. Szymański uważa jako naturalnego rewizora ks. Patrona, za którym rutyna, wiadomości i zasługi przemawiają. Ks. Dydyński się zastrzega, że nie chciał ubliżyć pracy Patrona. Ks. Patron objaśniając sposób rewizyi, życzy zresztą stałego takiego rewizora, jeźli się fundusze znajdą. Ks. Górski wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem ks. Dydyńskiego.

Aby wybrać do komitetu w miejsce występujących było kilka wniosków. Dr. Rakowicz na nowo obrany został przez aklamacyą, w miejsce p. Adamskiego obrano p. Zeylanda, a w razie nieprzyjęcia, ma komitet prawo kooptowania. Co do czasu i miejsca przyszłego Sejmiku zostawia Sejmik obór komitetowi. Ks. Patron robi nadzieję, że Środa zaprosi na rok przyszły, Dr. Donimirski wnosi, aby na znak uznania pracy ciągłej a wytrwałej podziękować Patronowi przez powstanie. Dr. Szymański dziękuje P. Przewodniczącemu za przewodniczenie wzorowe naszemu Sejmikowi.

Rezolucye przyjęte w toku dyskusyi są następujące

I. Sejmik poleca Komitetowi:

aby przy ewentualnej zmianie prawa dotyczącego Spółek: zarobkowych, uprosił posłów naszych, by starali się o przeprowadzenie zmian w dwóch kierunkach:

1. zmianę ułatwiającą przystąpienie analfabetów. Sejmik uważa za dostateczne poświadczenie krzyżyków przez urzędnika jakiegokolwiek, posiadającego pieczęć publiczną.
2. zmianę dotyczącą kontroli liczby członków Spółki. Sąd powiatowy każdego podanego mu przez Spółkę jako wstępującego o wpisaniu go do spisu członków Spółki resp. wykreśleniu go z tejże uwiadomić powinien osobnym listem za dokumentem insynuacyjnym.

II.

Zakres terytoryalny działania Spółek winien się stósować do stopnia rozwoju i zasobów tychże, ztąd Spółki początkujące powinny ograniczać się na siedzibę swą i najbliższą okolicę; Spółki zamożne, będące w stanie kwitnącym, mogą zakres działania rozszerzać na dalsze okolice, mianowicie te, w których nie ma Spółek pożyczkowych.

III.

Przy ustanowieniu maximum pożyczki, jaką w ogóle Spółka jednej osobie udziela, komisya zgodziła się, aby rozróżnić dwa rodzaje Spółek: młodsze i starsze. Jako młodsze Spółki uważa komisya nie mające 5 lat. Przy młodszych spółkach uważa komisya za sto-

sowne zalecić, żeby służyła za normę dla maximum pożyczek wysokość funduszu rezerwowego, przy starszych Spółkach można ustanowić maximum na np. 10% funduszu rezerwowego plus udziałów, zaokrąglone na 100 marek; jednakże cyfra ta nie powinna przekraczać jednorocznego zysku przeciętnego.

IV.

Przy udzielaniu pożyczek na weksle z dwoma podpisami, gdzie ustawy na to zezwalają, obydwaj podpisujący weksel, t. j. każdy z osobna — powinien dawać pewność na całą sumę. Przy udzielaniu pożyczki na weksel z trzema podpisami wymagać należy gwarancyi majątkowej dwóch przynajmniej podpisów na całą sumę od każdego z osobna. W maksimum kredytu członkowi przyznanego nie należy wliczać pożyczek przezeń poręczonych, jednakże poręczenia te powinny mieścić się w obrębie tej sumy, na którą przy układaniu listy kredytowej został uznany za pewnego, bez względu na maximum pożyczki (rez. III.) jaką Towarzystwo ustanowiło.

V.

Zarząd nie może w obec istniejącego prawa spółkowego być zmuszony przez Radę Nadzorczą do udzielenia pożyczki. — Prawa Rady Nadzorczej przy ustanowieniu kredytu mogą być tylko natury przeczącej i ścieśniającej.

VI.

O pretensyach wątpliwych orzeka Rada Nadzorcza. Przy podziale zysków powinno się pretensye wątpliwe zysków rocznych odciągnąć, w książkach w rubryce osobnej jako rezerwa na wątpliwe umieścić, i w bilansie między passywami zapisać.

VII.

Zaleca się Spółkom komunikowanie sobie za pośrednictwem Patrona takich klientów, którzy przez nieuczciwość spowodowali straty w Spółce.

VIII.

Członek zarządu który oświadczył, że urząd składa, nie ma prawa zaprzestać wykonywania swoich obowiązków przed zapisaniem nowo wybranego następcy do rejestru handlowego. Dla usunięcia wątpliwości winne Spółki w kontrakcie z Zarządem wyznaczyć karę konwencyonalną.

Ruch Stowarzyszeń.

Wydział Związku odbył posiedzenie dnia 15. b. m. Przewodniczy Dr. Karol Maly, obecni członkowie p. p. Dr. Goldman, Pajączkowski, Romanowicz, Ross, Dr. Skałkowski, Żabicki. Przyjęto do wiadomości odmowną odpowiedź Wydziału krajowego na petycyą o dodatkową subwencyą w kwocie 500 złr. Zanim będzie można dalsze kroki w tej mierze poczynić, postanowiono celem zaspokojenia bieżących wydatków udać się do związkowych stowarzyszeń z wezwaniem o zaliczki na rachunek ich wkładek za r. 1877. mających się uiścić w r. 1878. Odczytano następnie relacyą delegata Wydziału p. Biechońskiego Wojciecha z przeprowadzonego skontrum kasy i ksiąg towarzystwa zaliczkowego w Białej. Delegat wysłany na żądanie samegoż stowarzyszenia, stwierdza po odbytej bardzo ścisłej rewizyi, iż znalazł wszystko w najzupełniejszym porządku. Wydział uchwalił zakomunikować kopię raportu tego galicyjskiej kasie oszczędności we Lwowie i Towarzystwu wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, które kredytem swym zasilają towarzystwo w Białej i upoważnił Redakcyą „Związku“ do ogłoszenia protokołu rewizyi. Panu Biechońskiemu zaś uchwalono pisemnie podziękować za podjęty trud i tak gorliwe wypełnienie poruczonego mu zadania. W sprawie podatkowej uchwalono udać się do delegacyi polskiej we Wiedniu z prośbą, aby przy rozprawach nad reformą podatkową starała się przeprowadzić zmianę §. 2go ustawy o podatku zarobkowym w myśl poprzednich petycyj Związku i przedstawień patrona austryackich stowarzyszeń, a to tak ażeby uwolnienie stowarzyszeń od tego podatku było niedwuznacznie i stanowczo wypowiedzianem Zanim jednak reforma podatkowa wejdzie w życie, stowarzyszenia nasze narażone są na bardzo bezwzględne postępowanie władz skarbowych, i dla tego uchwalono rozesłać do nich okólnik z wezwaniem, aby wszelkie nakazy płatnicze podatkowe przesyłały do Patronatu, który podejmuje się wyrobienia wszelkich potrzebnych rekursów. Wreście przyjęto do zatwierdzającej wiadomości odpowiedź Patrona na odezwę jednego ze stowarzyszeń, które żądało wyjaśnienia co do postępowania z członkami, niewypłacającymi rat na udziały. Odpowiedź tę zamieścimy w przyszłym numerze Związku.

Zamieszczając to sprawozdanie z ostatniego posiedzenia Wydziału, nie możemy pominąć przykrego wrażenia, jakie wywrzeć musiała odmowna odpowiedź Wydziału krajowego na petycyę o subwencyą dla Związku stowarzyszeń. W zeszłym roku uznano nas godnymi subwencyi 1000 złr., tego roku już nimi nie jesteśmy. Dla czego? co się zmieniło czy w postępowaniu naszem, czy w położeniu samego Związku, czy może w stosunkach kraju, że nie uznano potrzeby poparcia instytucyi, która nikomu osobistych korzyści nie przynosi a tylko dla dobra kraju istnieje? Nie masz miesiąca prawie, żeby za inicyatywą Patronatu i Wydziału Związku nie powstało nowe towarzystwo zaliczkowe, i rok bieżący możemy śmiało zaliczyć do najpomyślniejszych pod tym względem. Chociaż by Wydział Związku nic więcej nie czynił, to jedno wystarcza, ażeby mu zjednać poparcie, a to tem bardziej że praca w tym kierunku jest połączona z koniecznemi wydatkami, że potrzeba nowych stowarzyszeń bynajmniej się nie zmniejszyła, że wreszcie praca ta przynosi krajowi oczywiste i materyalne korzyści, które się po latach objawić muszą w podniesieniu ogólnego dobrobytu. Wydatek w tym celu łożony jest przeto najzupełniej produkcyjnym wydatkiem. Wydział krajowy w odpowiedzi swej tłomaczy się brakiem funduszów! Jest to argument, który najlepiej będzie pozostawić bez odpowiedzi....

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Tadeusz Romanowicz.**

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.